

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Гж 13452/10
Дана 02.08.2012. године
Б Е О Г Р А Д

СП-4 СУСВОЈИНА, ЕТАЖНА И ЗАЈЕДНИЧКА СВОЈИНА

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зоране Делибашић, председника већа, Милице Аксентијевић и Весне Матковић, чланова већа, у парници **тужиље АА**, чији су пуномоћници адв.АБ и адв. АБ1, против **туженог ББ**, чији је пуномоћник адв.БА, ради утврђења, одлучујући о жалбама тужиле и туженог изјављеним против пресуде Првог општинског суда у Београду П.бр.2776/97 од 17.06.2009. године, који предмет је заведен код Првог основног суда у Београду под бројем 69.П.45185/10, у седници већа одржаној дана 02.08.2012. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиле и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог општинског суда у Београду П.бр.2776/97 од 17.06.2009. године у ставу трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог општинског суда у Београду П.бр.2776/97 од 17.06.2009. године у делу става другог изреке, алинеја 1., тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиле АА којим је тражила да се утврди да је по основу стицања заједничким радом у току брачне заједнице сувласник са уделом од 24,71% у Друштву "АА" са седиштем __, матични број __, које је уписано код Агенције за привредне регистре БД __, што је тужени ББ дужан признати и трпети да тужиља на основу ове пресуде упише своје право својине у одговарајуће регистре, као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Првог општинског суда у Београду П.бр.2776/97 од 17.06.2009. године у преосталом делу става другог изреке, алинеја 2., којим је делимично усвојен тужбени захтев тужиле и утврђено да је тужиља по основу стицања заједничким радом у току брачне заједнице сувласник са 24,71% на стану аа што је тужени дужан признати и трпети да тужиља своје право својине упише у одговарајуће регистре, као и у ставу четвртном изреке, и у том делу предмет се **УСТУПА** на поновно суђење Првом основном суду у Београду, као надлежном првостепеном суду, код кога је предмет заведен под бројем

Образложење

Пресудом Првог општинског суда у Београду П.бр.2776/97 од 17.06.2009. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда као неоснован. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље па је утврђено да је тужила по основу стицања заједничким радом у току брачне заједнице сувласник са 24,71% имовине на којој се као власник води тужени и то на: алинеја прва, уделу у Друштву "АА", а алинеја друга, на стану аа, што је тужени ББ дужан признати и трпети да тужила на основу ове пресуде упише своје право својине у одговарајуће регистре. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања заједничким радом у току брачне заједнице сувласник на 24,71% стамбене аа1, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.233.750,00 динара.

Против наведене пресуде тужила и тужени су благовремено изјавили жалбе, из свих разлога прописаних одредбом чл.360. ст.1. Закона о парничном поступку, и то тужила против става 3. изреке, а тужени против ставова 2. и 4. изреке.

Тужила је одговорила на жалбу туженог.

Испитујући првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаним одредбом чл.372. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.125/04 и 111/29), који се примењује сходно одредби чл.506. ст.1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/2011 од 28.09.2011. године, који је ступио на снагу дана 01.02.2012. године), Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужиље није основана, а да је жалба туженог основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом чл.361. ст.2. ЗПП, на које другостепени суд у смислу одредбе чл.372. т.2. истог Закона пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда прописана одредбом чл.361. ст.2. тачка 12. ЗПП, на коју странке посебно указују жалбама, с обзиром да је изрека првостепене пресуде у делу става 2. којим је одлучено о захтеву тужиље за утврђење права сувласништва Друштву "АА" и ставу 3. јасна и разумљива, не противречи себи ни разлозима датим о свим битним чињеницама, који су јасни и сагласни изведеним доказима и резултату доказног поступка.

У првостепеном поступку је утврђено да су парничне странке закључиле брак дана 22.09.1968. године, да је брачна заједница странака фактички трајала до јануара месеца 1997. године, када се тужени иселио из стана аа, те да је брак разведен правноснажном пресудом од 27.05.1998. године. Парничне странке су дана 20.10.1989. године закључиле споразум о подели заједничке имовине, који је сачињен у адвокатској канцеларији адвоката СС и чл.1. споразума констатовано је да су брачни другови сагласно потврдили да су током трајања вишегодишње брачне заједнице стекли одређену покретну и непокретну

имовину, те да споразумом, и поред чињенице да су тренутно у извандредним брачним односима, врше распоред и поделу стечене имовине, а чл.2. споразума је констатовано да су брачни другови сагласни да њихову имовину на дан закључења споразума чини трособан комфоран стан аа2, комплетно намештен и опремљен за нормалан и изузетно комфоран начин живота, викендица аа3, такође опремљена за нормалан боравак и живот, са радионицом, машинама, опремом и сировинама, те готовим производима у радионици, као и путнички аутомобил марке „Мицубиши“. Чланом 3. споразума констатовано је да су уговорне стране сагласне да стан у Новом Београду, у стању и опремљен на дан закључења споразума, припада уговорачу АА, уколико из било ког разлога или било чијом кривицом дође до престанка брачне заједнице, а поред тога, и да ће тужиљи у моменту евентуалног престанка заједнице живота тужени исплатити једнократну динарску противвредност износа од 50.000,00 ДЕМ, чл.4. да ће туженом припасти викендица у аа3, опремљена за нормалан боравак и живот, са радионицом, машинама, опремом и сировинама, те готовим производима у радионици, као и путнички аутомобил марке „Мицубиши“, а чл.6. споразума је констатовано да је странкама споразум прочитан и протумачен, након чега су оне у знак његовог прихватања и поштовања власторучно потписале исти у присуству адвоката СС. Међу парничним странкама није спорно да је на стану аа2 на дан закључења споразума постојало станарско право у корист туженог ББ, који је у стану живео са супругом и две малолетне ћерке, те да је након измене прописа тужени као носилац станарског права откупио тај стан, који је по закљученом споразуму требало да припадне тужиљи, а потом је стан продат за износ од 95.000,00 ДЕМ и након тога купљен стан аа, за који је плаћена купопродајна цена у износу од 200.000,00 ДЕМ. Тужиља у време заснивања брака са туженим 1968. године није имала посебну имовину, до заснивања радног односа 19.02.1976. године била је на школовању и старала се о заједничкој деци и породичном домаћинству, а од 1976. године била је запослена, стим што је од 1987. до 1989. године радила у занатској радњи "ББ", у периоду од 1990. до 1992. године у приватном предузећу "ББ1", 1991. године тужиља је основала приватно предузеће за производњу, унутрашњу и спољну трговину "ББ2", а од 1992. године и запослена у предузећу "АА". Тужени је у току трајања брачне заједнице странака био у радном односу и то најпре у предузећу "ВВ", затим у предузећу "ВВ1", предузећима "ВВ2" и "ВВ3", а дана 03.06.1986. године тужени је основао металостругарску радњу "ББ" која је пословала до 26.12.1989. године, а 01.02.1991. године основао је радњу "ВВ4", која је пословала до 31.01.1998. године, и ту делатност је тужени обављао из радног односа. Тужени је дана 27.12.1989. године основао предузеће "ББ1" које је 07.02.1992. године променило назив у приватно Предузеће "АА", које је 1998. године регистровано као друштво са ограниченом одговорношћу, а у коме тужени и данас ради. У време заснивања брака тужени је поседовао посебну имовину, с обзиром да је био у радном односу. У току трајања брачне заједнице странака тужиља је у периоду када је радила у предузећу „АА“, као кредитор, са предузећем, закључила уговор о кредиту, по основу кога је дала износ од 1.659.000 јапанских јена, ради набавке возила марке „Хонда“. На основу налаза и мишљења комисије судских вештака, при чему је суд прихватио другу варијанту налаза у којој је одређен допринос стицања странака за период од дана закључења споразума о подели заједничке имовине до дана престанка заједнице живота 31.12.1996. године, утврђено је да је допринос тужиље у стицању заједничке имовине приходима оствареним по основу рада, али и старањем о породичном домаћинству и заједничкој деци износи 25%, а да

допринос туженог у истом периоду у стицању заједничке имовине износи 75%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно одлучио ставом 3. изреке побијане пресуде када је одбио тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је по основу стицања заједничким радом у току трајања брачне заједнице са туженим сувласник на аа1, правилно закључивши да је наведена непокретност по основу споразума о подели заједничке имовине који су странке закључиле 1989. године, припала у власништво туженом, те како је споразум који су странке закључиле пуноважан, то је тужени постао искључиви власник ове непокретности, па је захтев тужиље за утврђење права сувласништва на истој непокретности неоснован. Наиме, споразум о деоби заједнички стечене имовине у браку представља пуноважан уговор о деоби имовине у смислу одредбе чл.179. Породичног закона („Службени гласник РС“, бр.18/2005 од 24.03.2005. године, са почетком примене од 01.07.2005. године), који закон се у конкретном случају примењује у смислу одредбе чл.357. тог Закона, а деоба се у смислу одредбе чл.178. истог Закона може вршити за време трајања брака и после његовог престанка, те како није утврђено да је правно дејство овог споразума престало, то се има сматрати да су странке поделиле своју заједнички стечену имовину на начин предвиђен споразумом.

Цењени су наводи жалбе тужиље којима указује да је првостепени суд пропустио да цени и чињенице да су парничне странке наставиле да живе у брачној заједници до јануара 1997. године, те да је тек тада наступио услов, престанак брачне заједнице, чијим настанком су правна дејства споразума требала да наступе, а да је у моменту наступања уговореног услова предмет у претежном делу споразума – уговора више није постојао, због чега је извршење обавеза из споразума постало немогуће, али су ови наводи без утицаја на доношење другачије одлуке другостепеног суда по жалби тужиље. Ово стога што је првостепени суд правилно оценио да је споразум о деоби заједничке имовине који су парничне странке закључиле пуноважан и производи правно дејство, а тужени је по основу тог споразума постао искључиви власник непокретности у __, која је као предмет споразума постојала и у моменту престанка брачне заједнице странака, док је стан који је према споразуму припао тужиљи, након откупа продат, а новац добијен од његове продаје употребљен је за куповину стана аа, на који начин су странке измениле споразум у том делу, а тужиља на том стану тражи утврђење права сувласништва у овој парници. Не може се сматрати да је споразум странака о деоби заједничке имовине закључен под одложним условом (одредба чл.74. ст.1. и ст.2. Закона о облигационим односима), који би представљао престанак брачне заједнице странака, с обзиром да у конкретном случају постојање таквог услова не произлази из садржине споразума, а према одредби чл.178. Породичног закона деоба заједничке имовине може се вршити за време трајања брака (што су странке споразумом учиниле) и после његовог престанка.

Како се наводима жалбе тужиље не доводи у сумњу правилност првостепене пресуде у овом делу, то ју је Апелациони суд применом одредаба чл.373. ст.1. тачка 2. и 375. ЗПП потврдио у ставу 3. изреке и одлучио као у ставу 1. изреке ове пресуде.

Првостепени суд није правилно применио материјално право, на чију

правилну примену другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одредбе чл.372. ст.2. ЗПП, када је делом става 2. изреке делимично усвојио тужбени захтев тужиље и утврдио да је тужиља по основу стицања у браку са туженим сувласник на 24,71% удела у Друштву "АА" са седиштем у __, __, што је тужени дужан признати и трпети да тужиља на основу пресуде упише своје право својине у одговарајуће регистре, а на који недостатак и тужени основано указује у жалби. Наиме, Предузеће за индустријску производњу "АА" које је настало променом назива фирме, седишта и допуном делатности Приватног предузећа за производњу, унутрашњу и спољну тровину "ББ1", првобитно је основано као предузеће са потпуном одговорношћу, затим пререгистровано и из статуса потпуне одговорности трансформисано у друштво са ограниченом одговорношћу и као друштво је основано одлуком о оснивању туженог као физичког лица, чија имовина је као оснивача одвојена од имовине друштва, а приликом оснивања и пререгистрације предузећа није постојао договор између парничних странака о оснивању друштва, нити је тужиља била учесник и потписник одлуке о оснивању, а такође, у друштво није унела законом прописани улог, те стога по основу стицања у браку не може стећи власништво и управљачка права на једночланом друштву са ограниченом одговорношћу. Ово из разлога што таква права и обавезе припадају само његовом оснивачу, а статус оснивача супружник не може стећи преко улога унетог у друштво из заједничке имовине, при чему заједничка имовина супружника постаје својина друштва од тренутка уношења у друштво, чиме се на њој искључују власничка права како улагача тако и његовог супружника. Из наведених разлога тужиља би према туженом, као улагачу имовине за коју тврди да је заједничка и да је унета у друштво као оснивачки улог, могла имати само облигационоправни захтев у висини која одговара њеном доприносу у стицању уложених средстава. Ово стога што су уписом оснивача предузећа у регистар привредних субјеката реализована правна дејства оснивачког акта по коме је извршен унос имовине као оснивачког улога предузећа, а која се у смислу одредбе чл.5. Закона о предузећима манифестују у стицању правног субјективитета новооснованог предузећа, а у смислу одредбе чл.50. истог Закона у стицању власничких права тог предузећа на унетом оснивачком улогу, чиме је оснивањем предузећа по сили закона извршено конституисање његових власничких права на оснивачком улогу који је унео тужени, па тужиљи припада право да по основу стицања у браку и свог удела у евентуалном стицању имовине унете као оснивачки улог у новоосновано предузеће, захтева само новчану противвредност од туженог, који је њоме неовлашћено располагао, а не и стицање сувласничких и управљачких права у предузећу у чијем оснивању није учествовала.

Стога, у конкретном случају, није било места примени одредаба Закона о браку и породичним односима на које се првостепени суд неправилно позвао.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је применом одредаба чл.373. ст.1. тачка 5. и 380. тачка 4. ЗПП у овом делу става 2. изреке првостепену пресуду преиначио и одлучио као у ставу 2. изреке ове пресуде.

Не може се сматрати да је првостепени суд правилно применио материјално право ни када је делом става 2. изреке, алинеја 2., делимично усвојио тужбени захтев тужиље и утврдио да је тужиља по основу стицања у браку са туженим сувласник 24,71% стана аа, због чега се ни битне чињенице за правилну примену одредбе чл.180. Породичног закона не могу сматрати

правилно и поуздано утврђеним. Наведени недостатак представља последицу пропуста да се приликом извођења доказа вештачењем о околности висине доприноса парничних странака у стицању спорног стана, урачунају сви приходи парничних странака и расходи које су имали за време трајања брачне заједнице од закључења споразума странака о деоби имовине 20.10.1989. године, до фактичког прекида брачне заједнице дана 31.12.1996. године, као и вредност стана који је према споразуму припао тужиљи. Ово стога што је у налазу и мишљењу комисије судских вештака наведено да је у односу на остварене добити у приватним предузећима, учешће тужиље и туженог опредељено на нивоу учешћа по основу оствареног доприноса (зараде), а не на основу свих остварених прихода, имајући у виду да је тужени као оснивач предузећа, поред зараде остваривао и друге приходе од предузећа, који нису урачунати приликом утврђивања висине доприноса странака, на који недостатак тужени основано указују у жалби, а такође, ни расходи које су странке имале у том периоду трајања брачне заједнице. Услед наведених недостатака, не може се сматрати поуздано утврђеном битна чињеница, висина доприноса парничних странака у стицању спорне непокретности која представља њихову заједничку имовину. Такође, првостепени суд је образлажући своју одлуку навео да је на основу налаза и мишљења комисије вештака утврдио да је у периоду од закључења споразума о подели заједничке имовине до дана престанка заједнице живота допринос тужиље у стицању заједничке имовине 25%, али је одлучујући у границама постављеног тужбеног захтева тужбени захтев усвојио у висини од 24,71%, те да је прихватио другу варијанту налаза, наводећи да је то период од дана закључења споразума о подели заједничке имовине до дана престанка заједнице живота, док је на основу налаза и мишљења комисије судских вештака од 24.03.2006. године и допунског налаза од 14.06.2006. године утврђено да у периоду од 22.09.1968. године, када су парничне странке закључиле брак, до 31.12.1996. године, када је престала фактичка брачна заједница странака, допринос тужиље износи 25,44%, заокружено 25%, а туженог 74,56%, заокружено 75%, што је означено у коначном закључку комисије вештака као број 1, због чега се ове битне чињенице, период стицања и висина доприноса странака у стицању, не могу сматрати правилно утврђеним.

Како се због наведених недостатака првостепена пресуда у овом делу не може сматрати правилном и законитом, то је морала бити укинута.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити недостатке на које му је указано овим решењем, извођењем доказа које парничне странке имају право и дужност да предложе, поуздано ће утврдити све битне чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права и поновно одлучити о делу тужбеног захтева тужиље којим је тражила утврђење права сувласништва на стану аа, при чему ће имати у виду и да је споразумом о деоби заједничке имовине тужиљи припао стан аа2, што је првостепени суд у побијаној пресуди ценио, али у допринос тужиље стицању права власништва на спорном стану није урачуната и вредност тог стана, као и сви приходи и расходи странака до фактичког прекида брачне заједнице, а за своју одлуку даће јасне и довољне разлоге.

Укинута је и одлука о накнади трошкова парничног поступка, садржана у ставу 4. изреке побијане пресуде, у смислу одредбе чл.161. ст.3. ЗПП, јер зависи од исхода спора.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је применом одредаба чл.373. ст.1. тачка 3. и 377. ст.2. ЗПП првостепену пресуду у овом делу укинуо и одлучио као у ставу 3. изреке ове пресуде.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Зорана Делибашић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Светлана Антић